

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (постанова президії ВАК України № 2-05/3 від 08.07.2009 р.)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний
аграрний університет

[ГОЛОВНА](#)
[ПРО ЖУРНАЛ](#)
[АВТОРИ](#)
[РОЗМІЩЕННЯ СТАТТІ](#)
[КОНТАКТ](#)

Зміст журналу № 10, 2012

І. А. Ігнат'єва
д. е. н., професор
О. І. Ігнат'єв

Київський Національний Університет технологій та дизайну

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ ТА КОРПОРАТИВНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

В статті досліджено особливості становлення корпоративної форми організації бізнесу та корпоративного сектору економіки України. Визначено етапи процесу становлення корпоративного сектору економіки України. Проведено аналіз динаміки кількості суб'єктів господарювання в Україні. Досліджено законодавче регулювання процесів створення і діяльності господарських товариств.

In the article the features of formation korporayvnoyi form of business organization and corporate sektru Ukraine's economy. The process of the formation process of the corporate sector in Ukraine. The analysis of dynamics of businesses in Ukraine. Researched the legislative regulation of the establishment and operation of companies.

О. А. Гавриш
д. т. н., проф., НТУУ «Київський політехнічний інститут»
І. О. Ляшенко
аспірант, НТУУ «Київський політехнічний інститут»

РОЗРОБКА КОМПЛЕКСНОЇ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ РЕСУРСОЕФЕКТИВНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

У статті розроблено комплексну систему економічної ресурсоефективності на промисловому підприємстві. Визначено та обґрунтовано основні складові системи та відповідні показники, що їх характеризують. Запропоновано можливі варіанти оцінки показників за складовими системи економічної ресурсоефективності.

Архів

2009	1	2	3	4									
2010	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2011	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2012	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2013	1	2	3	4									

Відповідальний секретар

Кучеренко Ганна Борисівна
Тел.: (044) 223-26-28, (050) 382-06-63
E-mail: economy_2008@ukr.net

Інші фахові видання

Журнал
"Агросвіт"

Журнал
"Економіка та держава"

Журнал
"Інвестиції:
практика та досвід"

П Е Д В А Р Н Е М П Д А Р П І Ц Н О

ОЦІНКА ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ КОЛЕКТИВУ НА КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОРГАНІЗАЦІЇ

В статті розглянуто та досліджено основні шляхи удосконалення кадрового потенціалу організації. Досліджено соціально-психологічний клімат колективу дошкільного навчального закладу. Розроблено систему мотиваторів для працівників з різними типами темпераменту.

In article considers and researches the main ways of improving human resources organization. The author has analyzed the socio-psychological climate of collective kindergarten. The author proposed system motivators for employees with different types of temperament.

В. В. Тринчук

канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, Київський національний торговельно-економічний університет

В. О. Фастунова

старший викладач кафедри фінансів, Луганський національний університет ім. Т. Г. Шевченка

ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ПОТОКІВ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ

У статті обґрунтовано основні передумови формування фінансових потоків на страховому ринку. Визначено основні фактори, що впливають на динаміку та структуру фінансових потоків страхових компаній на макрорівні. Значну увагу приділено обґрунтуванню впливу інвестиційно-кон'юнктурних передумов на формування фінансових потоків страхових компаній.

В статье обоснованы основные предпосылки формирования финансовых потоков на страховом рынке. Определены основные факторы, влияющие на динамику и структуру финансовых потоков страховых компаний на макроуровне. Значительное внимание уделено обоснованию влияния инвестиционно-конъюнктурных предпосылок для формирования финансовых потоков страховых компаний.

In the article the basic prerequisites for the creation of financial flows in the insurance market. The main factors affecting the dynamics and structure of financial flows insurance companies at the macro level. Special attention is paid to the justification of influence investment kon'yukturnyh preconditions for the formation of financial flows insurance companies.

К. Ю. Комолова

аспірант

ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ОБ'ЄКТІВ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Проаналізовано зарубіжну практику формування та еволюції різних об'єктів інноваційної інфраструктури. Виділено основні типи та тенденції розвитку інфраструктури інноваційної системи регіонів.

Foreign practice of formation and evolution of various objects of the innovative infrastructure is analyzed. The main types and tendencies of infrastructure development of the innovative system of regions are singled out.

УДК 338

*В. В. Гринчук,
канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів,
Київський національний торговельно-економічний університет
В. О. Фастунова,
старший викладач кафедри фінансів,
Луганський національний університет ім. Т. Г. Шевченка*

ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ПОТОКІВ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ

У статті обґрунтовано основні передумови формування фінансових потоків на страховому ринку. Визначено основні фактори, що впливають на динаміку та структуру фінансових потоків страхових компаній на макрорівні. Значну увагу приділено обґрунтуванню впливу інвестиційно-кон'юнктурних передумов на формування фінансових потоків страхових компаній.

В статье обоснованы основные предпосылки формирования финансовых потоков на страховом рынке. Определены основные факторы, влияющие на динамику и структуру финансовых потоков страховых компаний на макроуровне. Значительное внимание уделено обоснованию влияния инвестиционно-конъюнктурных предпосылок для формирования финансовых потоков страховых компаний.

In the article the basic prerequisites for the creation of financial flows in the insurance market. The main factors affecting the dynamics and structure of financial flows insurance companies at the macro level. Special attention is paid to the justification of influence investment kon'yukturnyh preconditions for the formation of financial flows insurance companies.

Актуальність теми. Розвиток страхового ринку відбувається під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів, до яких можна віднести фактори політичного, макроекономічного, кон'юнктурного та інституційного характеру. Наведені фактори в першу чергу здійснюють вплив на динаміку і структуру фінансових потоків страхових компаній, що в результаті визначає інші параметри їх діяльності. Тому дослідження передумов формування фінансових потоків на страховому ринку дозволяє окреслити основні фактори та перспективи розвитку страхового ринку в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, пов'язані з формуванням фінансових потоків страхових компаній та основних передумов їх розвитку, досліджувалися в працях зарубіжних (Белан М., Бикова Є., Гварліані Т., Балакірева В. та ін.) та вітчизняних науковців (Азаренкова Г., Волосович С., Деркач М., Кнейслер О., Кудлай В., Стецюк В. та ін.). Дослідники висвітлюють тенденції та проблеми впливу факторів макросередовища на динаміку і структуру фінансових потоків. Однак, в їх працях бракує аналітичного матеріалу останніх років, який й би об'єктивно відображав практичні аспекти досліджуваної тематики.

Мета та завдання роботи. Метою в науковій статті є дослідження основних передумов формування фінансових потоків на страховому ринку України.

Виклад основного матеріалу.

Формування фінансових потоків страхових компаній відбувається під впливом ряду передумов, які можна поділити на різні групи, що формуються в залежності від вибору того чи іншого критерію класифікації. Систему факторів формування фінансових потоків страхових компаній було досліджено та обґрунтовано в першому розділі дисертаційної роботи. Тому дослідницьким завданням даного параграфу є власне оцінка передумов формування фінансових потоків страхових компаній на макрорівні в межах всього страхового ринку України. Інформаційною базою оцінки факторів формування фінансових потоків є дані Держфінпослуг стосовно розвитку окремих сегментів страхового ринку, а також фінансова звітність та маркетингові дослідження окремих страхових компаній.

Кон'юнктура ринку страхових послуг визначає загальні умови для ведення страхового бізнесу.

Таблиця 1.

Динаміка кількості страхових компаній та обсягів активів страхових компаній в Україні за 2005-2011 рр. [4]

Роки	Кількість страхових компаній	Обсяг активів по балансу, млн.грн	Абсолютний приріст активів		Темпи приросту активів, %	
			Базисний	Ланцюговий	Базисний	Ланцюговий
2005	398	20920	x	x	x	x
2006	411	23995	3075	3075	14,7	14,7
2007	446	32213	11293	8218	54,0	34,3
2008	469	41931	21010	9718	100,4	30,2
2009	450	41970	21050	40	100,6	0,1
2010	456	45235	24315	3265	116,2	7,8
2011	445	45249	24328	14	116,3	0,0
Середнє значення	442	36405	x	4055	74,0	9,7

За даними Держфінпослуг, ринок страхових послуг залишається найбільш капіталізованим серед інших небанківських фінансових ринків. Загальна кількість страхових компаній станом на 30.09.2011 становила 445, у тому числі СК "life" – 65 компаній, СК "non-life" – 380 компаній, (станом на 30.09.2010 – 451 компанія, у тому числі СК "life" – 70 компаній, СК "non-life" – 381 компанія). Як свідчать статистичні дані, за період з 2005 по 2011 роки кількість страхових компаній збільшилась з 398 до 445 од., або 47 компаній (+12%) [4].

Важливими показниками, що характеризують потенціал до генерування фінансових потоків страховими компаніями є обсяги активів та валових страхових премій в розрахунку на 1-ну компанію (рис. 1) [3].

Рис. 1. Динаміка середнього обсягу активів в розрахунку на 1-ну страхову компанію за 2005-2011 рр. [3]

У 2005 році середній обсяг активів, який припадав на одну страхову компанію на страховому ринку України становив 52,6 млн.грн. У 2011 році даний показник збільшився на 49,1 млн.грн. або на 93,5%. Найбільш прискореними темпами зростання середнього обсягу активів страхових компаній відбувалося у період з 2006 по 2008 рр. Варто наголосити, що інтенсивність розвитку страхового ринку в значній мірі зумовлювалась загальною діловою активністю інвестиційного та фінансового ринку, що спричиняло попит на страхові послуги зі сторони банківських установ та компаній, що працюють в реальному секторі економіки. Внаслідок фінансової кризи 2009-2010 рр. активи страхових компаній припинили тенденцію стрімкого зростання.

Проаналізуємо обсяги валових страхових премій та виплат за 2005-2011 рр (табл. 2).

Таблиця 2.
Динаміка обсягів валових страхових премій та виплат (включаючи виплати перестраховиків)
на страховому ринку в Україні за 2005-2011 рр. [3]

Роки	Обсяг валових страхових виплат та виплат перестраховиків, млн.грн	Валові страхові премії, млн.грн	Абсолютний ландшафтовий приріст, млн.грн		Темпи приросту, %	
			Валові виплати з виплатами перестраховиків	Валові страхові премії	Валові виплати з виплатами перестраховиків	Валові страхові премії
2005	7944,2	12854	х	х	х	х
2006	8297,2	13830	353	976	4,4	7,6
2007	10636,9	18008	2340	4178	28,2	30,2
2008	16115,3	24009	5478	6000	51,5	33,3
2009	15625,6	20442	-490	-3567	-3,0	-14,9
2010	16849,8	23082	1224	2640	7,8	12,9
2011	14677,6	22523	-2172	-559	-12,9	-2,4
Середнє значення	13139	19510	1122	1612	8,7	7,2

У 2011 році обсяг валових страхових премій становив 22523 млн.грн, що на 2,4% менше за значення аналогічного показника у 2010 році. В середньому впродовж досліджуваного періоду обсяг валових страхових премій щорічно мав тенденцію до зростання на рівня 7,2%, в той же час середній рівень щорічного приросту валових страхових виплат становив 8,7%. Наведена тенденція у динаміці страхових премій та страхових виплат свідчить про зростання їх обсягів у 2006-2008 рр. та зниження у 2009 році.

Аналізуючи обсяги страхових премій в розрахунку на 1-ну страхову компанію, варто відмітити, що в цілому спостерігалось зростання даного показника на страховому ринку України з 32,3 млн.грн до 62,2 млн.грн у 2011 році (рис. 2). [3].

Рис. 2. Середні валові страхові премії на 1-ну страхову компанію та темпи приросту активів страхових компаній протягом 2005-2011 рр. [3]

Темп приросту страхових премій в розрахунку на 1-ну страхову компанію у 2007 році порівняно з 2006-м роком складав 20%, у 2008 році – 26,8%, а у 2009 році проти 2008-го року спостерігалось падіння аналізованого показника на 11,3%.

Порівнюючи обсяги страхових премій з обсягами активів на 1-ну страхову компанію можна помітити, що в середньому обсяги страхових премій у сукупні страхових активах складають приблизно 0,5-0,6 (рис. 3).

Рис. 3. Співвідношення страхових премій та активів в розрахунку на 1-ну страхову компанію протягом 2005-2011 рр. [3]

У періоду підвищеної ділової активності можна було спостерігати незначне зростання коефіцієнта співвідношення страхових премій до обсягу активів страхових компаній, а у періоди зниження ділової активності – зниження даного коефіцієнта.

Наступним фактором, що впливає на формування фінансових потоків страхових компаній є кон'юнктура фондового ринку.

Як зазначають вітчизняні науковці, фінансові ресурси, які акумулюються у вигляді страхових резервів, служать істотним джерелом інвестицій в економіку. У розвинених країнах світу страхові компанії за обсягами інвестиційних вкладень перевищують загальнобизнісних інституціональних інвесторів - банки й інвестиційні фонди [2].

Не менш важливе значення має інвестиційна діяльність страховиків і на мікрорівні, виступаючи одним з головних факторів забезпечення ефективного функціонування страхової компанії.

По-перше, інвестиційна діяльність визначає можливість надання страхових послуг за рахунок формування достатніх обсягів страхових резервів.

По-друге, добре організована інвестиційна діяльність забезпечує в певній мірі якість страхових послуг і визначає ринкову позицію страховика.

По-третє, інвестиційна діяльність впливає на основні характеристики страхового продукту, насамперед на його вартість, і на фактичне виконання зобов'язань страховиком, обумовлене строками страхових виплат.

По-четверте, інвестування дає можливість власникам страхової компанії розвивати свій бізнес і самостійно управляти ним. За рахунок інвестування страхових резервів відбувається нагромадження коштів для збільшення власних ресурсів. Це положення є суттєвим у світлі тенденцій щодо поступового збільшення регулятором вимог до мінімальних розмірів статутного капіталу страхових організацій [2].

Сьогодні український страховий ринок демонструє швидкі й стійкі темпи росту, поліпшуються його якісні характеристики, збільшується частка страхових послуг у ВВП, що сприятиме зростанню ролі страхових компаній у національній економіці. Зважаючи на це виникає нагальна потреба у проведенні комплексних досліджень не лише економічної природи страхових операцій, а й політики страховиків у галузі ефективного нагромадження й інвестування.

Дослідження показують, що основним джерелом одержання прибутку для страхової організації більшості цивілізованих країн є не збір страхових платежів, а інвестиційна діяльність, кошти від якої спрямовуються, як правило, на фінансування страхових операцій, на дотації збитковим видам страхування, розробку нових продуктів, підготовку кадрів й ін.

Науковцями виокремлено низку факторів, що стримують інвестиційну активність страхових компаній (рис. 4).

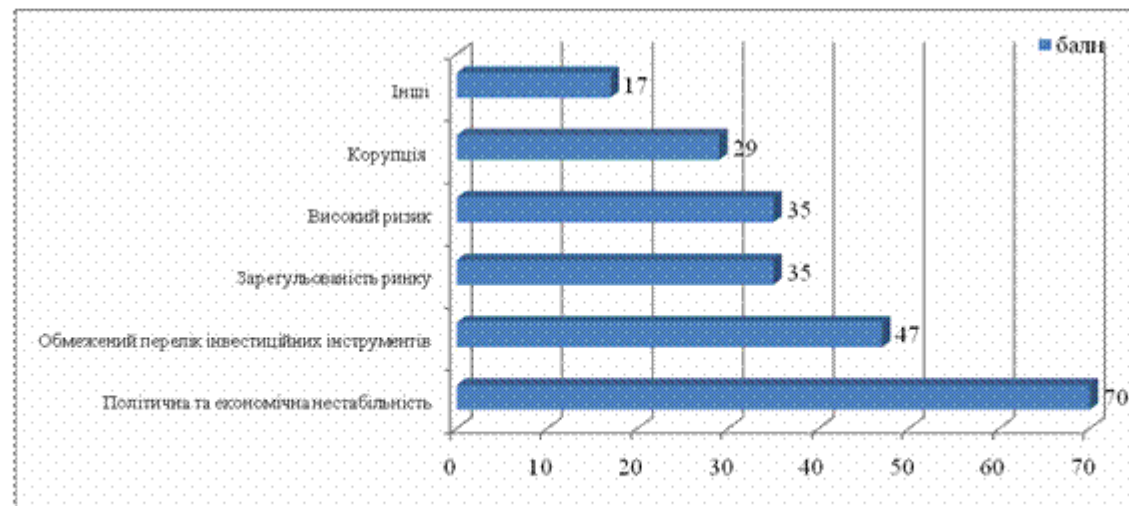

Рис. 4. Рейтинг факторів, що стримують розвиток інвестиційної діяльності страхових компаній [1]

Оподаткування операцій, які проводить страхова компанія, логічно можна виділити в окремі групи:

- оподаткування доходів (прибутків);
- оподаткування іншими прямими податками: плата за землю, податок з власників транспортних засобів;
- оподаткування непрямими податками: податок на додану вартість, мито;
- оподаткування фонду оплати праці: нарахування та утримання до пенсійного фонду, фондів соціального страхування, податок з доходів фізичних осіб;
- оподаткування місцевими податками та зборами: податок на рекламу, комунальний податок та ін.

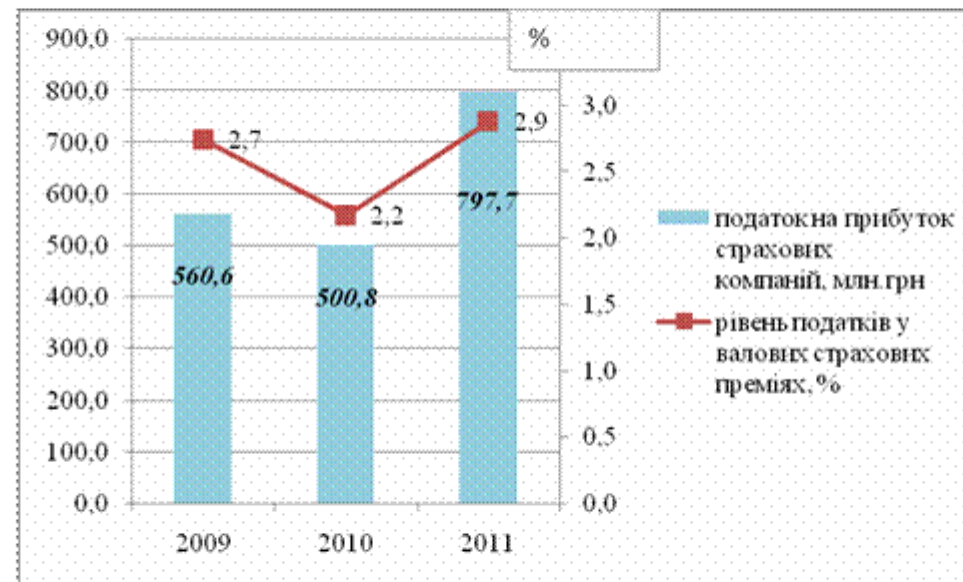

Рис. 5. Динаміка рівня оподаткування страхових компаній в Україні [1]

З 01 квітня 2011 р. всі страховики повинні були сплачувати податок в розмірі 3-х відсотків на валовий збір всіх видів страхових, співстрахових та перестраховальних платежів, причому з оподатковуваної бази не віднімаються страхові платежі, передані в перестраховання[5]. Тобто, перестраховальні платежі виступають об'єктом оподаткування одночасно в страховиків та перестраховиків, що спричиняє їх подвійне оподаткування і впливає на зростання податкового навантаження на страховому ринку. Свідченням цьому є показники оподаткування страхових компаній в цілому в економіці України (рис. 5).

Згідно статистичних даних можна спостерігати значне зростання рівня оподаткування страхових компаній у 2011 році. Так, якщо у 2010 році середній обсяг податку на прибуток страхових компаній становив 560,6 млн.грн або 2,2% в сумі страхових премій, то у 2011 році – 797,7 млн.грн. або 2,9%.

Зростання податкового навантаження на страхові компанії обов'язково відображається на фінансових потоках страхових компаній. Оподаткування операцій перестраховування може спричинити їх скорочення, що негативно позначиться на формуванні валових страхових премій.

Висновки. Таким чином, в даному питанні було розглянуто основні зовнішні фактори, що визначають формування фінансових потоків страхових компаній на макрорівні. За результатами проведеного дослідження можемо стверджувати, що впродовж останніх років склалася не зовсім сприятлива кон'юнктура на ринку страхових послуг. Наслідки фінансової кризи, та, як наслідок – зниження інвестиційної активності в реальному та фінансовому секторах економіки, призвели до уповільнення темпів росту активів та доходів страхових компаній. Негативними факторами, що гальмують формування фінансових потоків на страховому ринку є політико-правова ситуація та зарегульованість страхової діяльності та брак висококваліфікованих кадрів. Зміни до діючої системи оподаткування, пов'язані з прийняттям Податкового кодексу, вплинули на зростання податкового навантаження на страхові компанії, що може негативно позначитися на їх фінансовому потенціалі. Актуальними й надалі залишаються питання пошуку шляхів протидії негативному впливу всіх зазначених передумов й проведення поглибленої оцінки особливостей формування фінансових потоків страхових компаній.

Список використаних джерел:

1. Василенко А., Тринчук В.//Страхова справа. – 2006. – №3(23) // Інвестиційна діяльність страхових компаній: стратегія та пріоритети [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://forinsurer.com/public/08/06/26/3515>
2. Макаренко Є.В. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні: проблеми та перспективи [Електронний ресурс] – режим доступу: http://papers.univ.kiev.ua/ekonomika/articles/Insurance_companies_investment_activities_in_Ukraine_problems_and_prospects_14033.pdf
3. Дані Держфінпослуг України про розвиток страхового ринку [Електронний ресурс] – Режим доступу до інформації: <http://www.dfp.gov.ua>
4. Підсумки діяльності страхових компаній за 9 місяців 2011 року [Електронний ресурс] – Режим доступу до інформації: www.dfp.gov.ua/.../sk_I_kv_2011.pdf
5. Стецюк В.М. Асиметрія оподаткування страхових компаній // матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Формування єдиного наукового простору Європи та завдання економічної науки (11-12 травня 2011р. м. Тернопіль) [Електронний ресурс] – Режим доступу до інформації: <http://skide.com.ua/asimetriya-opodatkovannya-straxovix-kompanij/>

Стаття надійшла до редакції 21.10.2012 р.